

ORIENTACIÓNS DO GRUPO DE TRABALLO PARA AS PROBAS DE AVALIACIÓN DO BACHARELATO PARA O ACCESO Á UNIVERSIDADE

Consideracións xerais

As funcións do Grupo de Traballo, especificadas pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, son as de asesoramento ao seu Director en todo o referente á elaboración das probas de acceso á universidade. En particular, o Grupo de Traballo non pode interferir no desenvolvemento do currículo propio desta materia que é de obrigado cumprimento por parte dos docentes, segundo as directrices da Consellería de Educación. O que se ofrece neste documento son unhas orientacións como guía para os requirimentos específicos das probas de avaliación do bacharelato para o acceso á universidade.

Os contidos da proba incidirán fundamentalmente sobre as cuestións básicas enunciadas a continuación.

BLOQUE 1. A EMPRESA

Concepto de empresa: elementos, funcións e obxectivos. A creación de valor. Funcionamento global (descrición xeral do ciclo de produción). Visións do papel do empresario no pensamento económico: Adam Smith-Knight-Schumpeter-Galbraith. Tipos de empresa e criterios de clasificación: titularidade do capital, tamaño e sector de actividade.

Contorno xeral: factores económicos, socioculturais, político-legais, tecnolóxicos. Contorno específico: o sector. Esquema das cinco forzas competitivas de Porter: rivalidade entre competidores actuais, ameaza de entrada de competidores potenciais, ameaza de produtos substitutivos, poder negociador dos provedores, poder negociador dos clientes. Análise DAFO. Externalidades: concepto e exemplos de externalidades positivas e negativas. A responsabilidade social e medioambiental da empresa (traballadores, sociedade, consumidores, medioambiente)

Principais formas xurídicas da empresa: Empresario individual, Sociedade Anónima, Sociedade de Responsabilidade Limitada, Sociedade Limitada Nova Empresa, Sociedades Laborais, Sociedade Cooperativa.

BLOQUE 2. DESENVOLVEMENTO DA EMPRESA

Factores de localización espacial da empresa: localización de actividades industriais, localización de actividades comerciais e de servizos.

A dimensión empresarial: concepto e criterios de medición. As PEME: vantaxes e inconvenientes. O crecemento da empresa: crecemento interno e crecemento externo (estratexias de fusión e adquisición). Estratexias de especialización e diversificación.

A internacionalización, a competencia global, a influencia do desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) nas empresas. As empresas multinacionais: características e factores de desenvolvemento.

BLOQUE 3. ORGANIZACIÓN E DIRECCIÓN DA EMPRESA

Concepto de organización. Principios básicos de organización: relacionados co desenvolvemento vertical (autoridade e responsabilidade, xerarquía, unidade de mando e descentralización) e relacionados co desenvolvemento horizontal (división do traballo, especialización, coordinación e agrupación de unidades). Organización formal e informal. Estructuras básicas de organización: lineal, funcional, en liña e staff, por comité.

Areas de actividade (aprovisionamento, produción, comercialización, financiamento, dirección e organización).

Funcións básicas de dirección: planificación, organización, xestión e control. Estilos de dirección. Concepto de planificación estratéxica. Xestión de recursos humanos: selección e formación do persoal. Motivación: teoría da xerarquía das necesidades de Maslow e teoría dos dous factores de Herzberg (factores de mantemento e factores de motivación). Concepto de conflito e vías de resolución (negociación, mediación e arbitraje).

BLOQUE 4. A FUNCIÓN PRODUTIVA

O proceso de produción: concepto e obxectivos. Factores de produción (inputs), produto (output) e valor engadido. Clasificación dos procesos produtivos: técnicas de produción (produción para o mercado - produción sobre pedido, produción artesanal - produción en serie). Asignación dos recursos produtivos (eficiencia técnica e económica). Custos de produción: concepto e clasificación (fixos e variables, medios e marxinais, directos e indirectos). Equilibrio da empresa no caso xeral: limiar de rendibilidade ou punto morto (decisión de producir ou comprar).

Produtividade: produtividade dun factor, produtividade global e índices de produtividade (conceptos, medición e cálculo de taxas de variación). Factores determinantes da produtividade. I+D+i (concepto e importancia). Formas de adquisición da tecnoloxía (desenvolvemento interno, adquisición exterior, alianzas estratéxicas).

Xestión de stocks: custos e modelos de xestión (método de Wilson, método ABC e *just in time*). Métodos de valoración de existencias: FIFO e precio medio ponderado).

BLOQUE 5. A FUNCIÓN COMERCIAL DA EMPRESA.

Concepto de mercado. Clases de mercados definidas en función de número de oferentes e demandantes (competencia perfecta, monopolio, oligopolio e competencia monopolista), adquirentes do produto (maioristas-minoristas, empresas-consumidores), Demanda de mercado e cuota de mercado.

Análise do consumidor, segmentación de mercados (concepto e variables utilizadas), investigación de mercados (fontes de información, fases e métodos). Marketing. Marketing-mix: política de produto (concepto de produto ofertado e ciclo de vida do produto, marca e envase), política de prezo (prezos baseados nos custos e prezos baseados na oferta e na demanda), política de promoción (venta persoal, promoción de vendas, relacións públicas, merchandising e publicidade), política de distribución (canles de distribución e intermediarios comerciais). Marketing e ética empresarial. Aplicación ao marketing das tecnoloxías da información e da comunicación.

BLOQUE 6. A INFORMACIÓN NA EMPRESA

O patrimonio da empresa: concepto, composición e principais criterios de valoración dos elementos patrimoniais. As contas anuais e a imaxe fiel. Balance: concepto e estrutura (agrupación en masas patrimoniais), conta de Perdas e Ganancias (concepto e estrutura), Memoria (concepto e contidos), Estado de Cambios no Patrimonio Neto e Estado de Fluxos de Efectivo. Obrigas contables: libros contables obrigatorios, verificación e presentación das contas anuais (auditoría de contas, rexistro mercantil).

Estrutura económica e financeira da empresa. Equilibrios patrimoniais. Fondo de manobra (definición, cálculo e interpretación). Análise da formación de resultados (beneficios antes de intereses e impostos, beneficios antes de impostos e beneficios despois de impostos). Principais ratios económico-financieiras: ratios de liquidez, ratios de solvencia, ratios de endebedamento e ratios de rendibilidade da empresa (rendibilidade económica e rendibilidade financeira).

Tributos: concepto e clases. Impostos: concepto, clases (directos-indirectos, reais ou de produto, persoais ou sobre a renda), elementos (suxeito activo, suxeito pasivo, feito imponible, base imponible, tipo impositivo). Fiscalidade do empresario individual: IRPF, IVE. Fiscalidade do empresario social: Imposto sobre sociedades e IVE.

BLOQUE 7. A FUNCIÓN FINANCEIRA

Concepto de investimento e tipos (curto-longo prazo, financeiros-productivos). Elementos dun proxecto de investimento. Valoración e selección de proxectos de investimento: métodos estáticos (Prazo de recuperación) e dinámicos (Valor Actual Neto). Aplicación, interpretación, vantaxes e inconvenientes de cada un dos métodos.

Fontes de financiamento da empresa: financiamento externo a curto prazo (provedores, créditos bancarios a curto prazo, desconto comercial e factoring), Financiamento externo a longo prazo (préstamos, empréstitos, ampliacións de capital, leasing), Financiamento interno ou autofinanciamento (amortización e reservas). Ciclo de

explotación e período medio de maduración (concepto, subperíodos que o compoñen e interpretación).

CUESTIONS NAS QUE SE DEBERÁ FACER ESPECIAL FINCAPÉ PARA PREPARAR A RESOLUCIÓN DE CASOS PRÁCTICOS

- A produción: produtividade dun factor, produtividade total, índices de produtividade, taxa de variación da produtividade.

- Cálculo de custos de produción: fixos, variables, totais, medios, marxinais. Representacións gráficas.

- Punto morto: cálculo, interpretación, representación gráfica e decisión entre comprar ou fabricar.

- Xestión de stocks: custos das existencias, cálculo do volume óptimo de pedido (método de Wilson).

- Métodos de valoración de existencias: método do prezo medio ponderado e método FIFO.

- O balance: estruturación do balance en masas patrimoniais. Equilibrios patrimoniais. Análise económico e financeiro da empresa: cálculo e interpretación do Fondo de manobra, análise (cálculo e interpretación) a través de ratios (proporcionaranse as fórmulas que permiten calcular as ratios).

- Cálculo e interpretación da rendibilidade económica e da rendibilidade financeira. Na medida en que se considera importante coñecer a distinción conceptual entre rendibilidade económica e financeira, cando se pida calcular a rendibilidade económica e/ou financeira, non se facilitarán as fórmulas.

- Conta de Resultados: Clasificación de gastos e ingresos. Resultados de explotación, resultados financeiros, resultados antes e despois de impostos.

-Selección de investimentos: prazo de recuperación ou pay back, valor actual neto (VAN).

Nota: Nos casos prácticos, poderase pedir a interpretación dos resultados. Obviamente, todas as cuestións que son obxecto de casos prácticos tamén son susceptibles de ser avaliadas nas preguntas de carácter teórico.

Consideracións adicionais a ter en conta

- En termos xerais, para a preparación dos exercicios relativos ao patrimonio da empresa e a súa representación contable, recoméndase tomar como referencia os modelos de contas anuais específicos que establece o PXC para as PEME

- Nos enunciados dos exercicios das ABAU relativos ás contas anuais inclúiranse fundamentalmente os elementos patrimoniais e os ingresos e gastos que figuran nos exemplos dos anexos I e II.
- Nos exercicios sobre balances os elementos patrimoniais deberán clasificarse distinguindo Activo Corrente-Activo non Corrente; Pasivo Corrente-Pasivo non corrente e Neto Patrimonial. Por outra parte, nos casos nos que se proporcione información sobre amortización acumulada, ésta simplemente deberá ser tida en conta para determinar o valor neto da correspondente masa patrimonial (sen necesidade de que figure expresamente a amortización acumulada no balance con signo negativo).
- Nos exercicios sobre contas de resultados, acéptase como válida a elaboración e presentación da conta de perdas e ganancias dacordo con calquera das dúas posibilidades contempladas no Anexo II (en ambos os dous casos simplificadas conforme ao nivel propio destas probas de acceso a universidade).
- A elaboración do Estado de Fluxos de Efectivo e o Estado de Cambios no Patrimonio Neto **non** será obxecto de casos prácticos.

ANEXO I

ACTIVO	PATRIMONIO NETO MAIS PASIVO
<p>ACTIVO NON CORRENTE</p> <p>INMOBILIZADO INTANXIBLE Propiedade industrial Aplicacións informáticas Investigación Desenvolvemento</p> <p>INMOBILIZADO MATERIAL Terreos Construcións Maquinaria Mobiliario Equipos para o proceso de información Elementos de transporte</p> <p>INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS Investimentos en terreos e bens naturais Investimentos en construcións</p> <p>INVESTIMENTOS FINANCEIROS A LONGO PRAZO Invest. finan. a longo prazo en instrum. do patrimonio. Valores representativos de débeda a longo prazo</p>	<p>PATRIMONIO NETO</p> <p>FONDOS PROPIOS Capital ou Capital Social Reservas Resultados de exercicios anteriores Resultado do exercicio</p> <p>PASIVO NON CORRENTE</p> <p>DÉBEDAS A LONGO PRAZO Débedas con entidades de crédito a longo prazo Efectos a pagar a longo prazo Provedores de inmovilizado a longo prazo Obrigacións e bonos</p>
<p>ACTIVO CORRENTE</p> <p>EXISTENCIAS Mercadorías Materias primas Produtos en curso Produtos rematados</p> <p>DEBEDORES COMERCIAIS E OUTRAS CONTAS A COBRAR Clientes Clientes efectos comerciais a cobrar Debedores varios Anticipo de remuneracións</p> <p>INVESTIMENTOS FINANCEIROS A CURTO PRAZO Invest. finan. a curto prazo en instrum. de patrimonio Valores representativos de débeda a curto prazo</p> <p>EFFECTIVO E OUTROS ACTIVOS LÍQUIDOS EQUIVALENTES Caixa euros Banco CC</p>	<p>PASIVO CORRENTE</p> <p>DÉBEDAS A CURTO PRAZO Débedas con entidades de crédito a curto prazo Provedores de Inmovilizado a curto prazo Efectos a pagar a curto prazo</p> <p>ACREDORES COMERCIAIS E OUTRAS CONTAS A PAGAR Provedores Provedores, efectos comerciais a pagar Remuneracións pendentes de pagamento Acredores por prestación de servizos.</p>

ANEXO II

PERDAS E GANANCIAS
<p>1. - Importe neto da cifra de negocios</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ventas - Prestacións de servizos <p>2. - Aprovisionamentos</p> <ul style="list-style-type: none"> - Compras de mercadorías - Compras de materias primas - Compras doutros aprovisionamentos - Traballos realizados por outras empresas <p>3. Outros ingresos de explotación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingresos por arrendamentos - Ingresos de propiedade industrial cedida en explotación <p>4. Gastos de persoal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Soldos e salarios - Seguridade social a cargo da empresa <p>5. Outros gastos de explotación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Servizos exteriores <ul style="list-style-type: none"> Arrendamentos e canons Reparacións e conservación Servizos profesionais independentes Transportes Primas de seguros Publicidade, propaganda e relacións públicas Subministracións - Tributos <ul style="list-style-type: none"> Outros tributos <p>6. Amortización do inmovilizado</p> <p>7. Deterioración e resultado por alleamento do inmovilizado</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deterioracións e perdas <ul style="list-style-type: none"> Perdas por deterioración do inmovilizado intanxible Perdas por deterioración do inmovilizado material Perdas por deterioración dos investimentos inmobiliarios - Resultados por alleamentos <ul style="list-style-type: none"> Beneficios/perdas procedentes do inmovilizado intanxible Beneficios/perdas procedentes do inmovilizado material Beneficios/perdas procedentes dos investimentos inmobiliarios
Resultado de explotación = Ingresos de explotación - gastos de explotación
<p>8. -Ingresos financeiros</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingresos de participacións en instrumentos do patrimonio (ex. dividendos) - Ingresos de valores representativos de débedas (ex. rendementos de activos de renda fixa) <p>9. -Gastos financeiros</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intereses de obrigas e bonos - Intereses de débedas - Intereses por desconto de efectos
Resultados financeiros = Ingresos financeiros - gastos financeiros
Resultado antes de impostos= Resultados de explotación + resultados financeiros
Imposto sobre beneficios*
Resultado despois de impostos

* No seu caso, no enunciado do exercicio proporcionarase o dato do tipo impositivo a aplicar.

PERDAS E GANANCIAS
INGRESOS DE EXPLOTACIÓN Vendas e ingresos <ul style="list-style-type: none"> - Vendas de mercadorías - Prestacións de servizos Outros ingresos de xestión <ul style="list-style-type: none"> - Ingresos por arrendamentos - Ingresos de propiedade industrial cedida en explotación
GASTOS DE EXPLOTACIÓN Compras <ul style="list-style-type: none"> - Compras de mercadorías - Compra de materias primas - Compras doutros aprovisionamentos - Traballos realizados por outras empresas Servizos exteriores <ul style="list-style-type: none"> - Arrendamentos e canons - Reparación e conservación - Servizos de profesionais independentes - Transportes - Primas de seguros - Publicidade, propaganda e relacións públicas - Subministracións Tributos <ul style="list-style-type: none"> - Outros tributos Gastos de persoal <ul style="list-style-type: none"> - Soldos e salarios - Seguridade social a cargo da empresa Amortización do inmovilizado Deterioración e resultado por enaxenación do inmovilizado <ul style="list-style-type: none"> - Deterioracións e perdas <ul style="list-style-type: none"> Perdas por deterioración do inmovilizado intanxible Perdas por deterioración do inmovilizado material Perdas por deterioración dos investimentos inmobiliarios - Resultados por enaxenacións <ul style="list-style-type: none"> Beneficios/perdas procedentes do inmovilizado intanxible Beneficios/perdas procedentes do inmovilizado material Beneficios/perdas procedentes dos investimentos inmobiliarios
INGRESOS DE EXPLOTACIÓN - GASTOS DE EXPLOTACIÓN = RESULTADOS DE EXPLOTACIÓN (+/-)
INGRESOS FINANCIEROS <ul style="list-style-type: none"> - Ingresos de participacións en instrumentos de patrimonio (dividendos) - Ingresos de valores representativos de débedas (renda fixa) GASTOS FINANCIEROS <ul style="list-style-type: none"> - Intereses de obrigas e bonos - Intereses de débedas - Intereses por desconto de efectos
INGRESOS FINANCIEROS - GASTOS FINANCIEROS = RESULTADOS FINANCIEROS (+/-)
RESULTADOS DE EXPLOTACIÓN + RESULTADOS FINANCIEROS = RESULTADO ANTES DE IMPUESTOS
Menos Imposto sobre beneficios* =
RESULTADO DO EXERCICIO (BENEFICIO OU PERDA)

*No seu caso, no enunciado do exercicio proporcionarase o dato do tipo impositivo a aplicar.

RECOMENDACIÓNS E SUXESTIONS PARA MELLORAR OS RESULTADOS DAS PROBAS

Tomando como referencia a información facilitada polos correctores das probas correspondentes a materia de Economía da Empresa, o grupo de traballo, co obxecto de subsanar algunhas das deficiencias observadas máis comúns e con elo contribuír á mellora dos resultados das citadas probas, considera oportuno realizar as seguintes suxestións a título de recordatorio:

- Consideracións xerais de carácter formal: Convén recalcar a necesidade de coidar a presentación, a orde e claridade nas respostas así como a necesidade de empregar con propiedade o vocabulario propio da materia e de evitar os erros ortográficos.
- Problemas: En xeral, catro aspectos son manifestamente mellorables e polo tanto requiren maior atención: a) presentación clara e ordenada do exercicio; b) Comentario do apartado correspondente e interpretación dos resultados; c) Corrección nos cálculos aritméticos; d) Expresar os resultados nas unidades correspondentes

Neste senso, como norma xeral, nos criterios de cualificación das ABAU o Grupo de Traballo acordou descontar o 25% da nota de cada apartado se hai erros de cálculo. Se de xeito sistemático non se indican as unidades nas que ven expresado o resultado, aplicarase unha penalización de 0,25 pts. sobre a cualificación global do exercicio.

Nota: O contido desta páxina ten carácter exclusivamente informativo, polo que non poderá utilizarse como base para ningún recurso.